

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

Basisschool Berkeloo

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: Basisschool Berkeloo

Datum bezoek: 30 november, 2015

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: Sicco Baas.

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelden wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. extra handen / omvang van de klassen
 - b. speciale onderwijsmaterialen
 - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport kortheidshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport kortheidshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren:
 - Mevr. Christel Visschers (dir)
 - Mevr. Ingrid Voorn (adj.dir)
 - Mevr. Loes Boluijt (IB-bb / zorgt.)
 - Mevr. Iris van Berkel (IB –mb)
 - Mevr. Cristel van Grinsven (lkr gr.4)
 - Renske Luijten (ouder)
- observaties bij enkele lessen: groep 1/2-werkles / groep 6-rekenles-zelfst.werken / groep 7 korte instructie + zelfst. werken
- een teamgesprek - aanwezig waren: volledige team

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoefte.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school

In Berkel-Enschot staan drie basisscholen, Berkeloo is een van deze drie. Alle drie scholen behoren bij het katholieke schoolbestuur Tangent.

Door een fusie is Berkeloo een grote school geworden met bijna 500 leerlingen. Tot dit schooljaar was de school gesplitst in 2 locaties, te weten Klein Berkeloo en Groot Berkeloo. Met ingang van schooljaar 2015-2016 zijn beide locaties samengevoegd en gehuisvest aan Hazelaarlaan 32. Dit gebouw heeft ruim twintig lokalen, twee speelzalen, een aula en een handvaardigheid–techniek lokaal.

De naam Berkeloo is van oorsprong de historische naam voor Berkel, waarvan de betekenis berkenbos was. Vroeger waren er in dit gebied veel berkenbossen. Berkeloo is de Berkelse school in de gemeente Tilburg. Het schoolbestuur Tangent heeft 16 scholen in Tilburg, Berkel-Enschot, Udenhout, Goirle en Gilze-Rijen.

Ten tijde van de audit wordt de school bezocht door bijna 500 leerlingen verdeeld over in totaal 21 groepen. De school vindt het belangrijk dat kinderen weten van waarden en normen, met de nadruk op wederzijds respect. Belangrijke opvoedkundige aspecten zijn samenwerken en samenleven, respecteren van verschillen en het stimuleren van het vertrouwen van kinderen in hun eigen kunnen. Om dit te kunnen bereiken is er onder andere gekozen voor het werken met coöperatief leren.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☒ meer homogeen
- ☐ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van Berkeloo weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

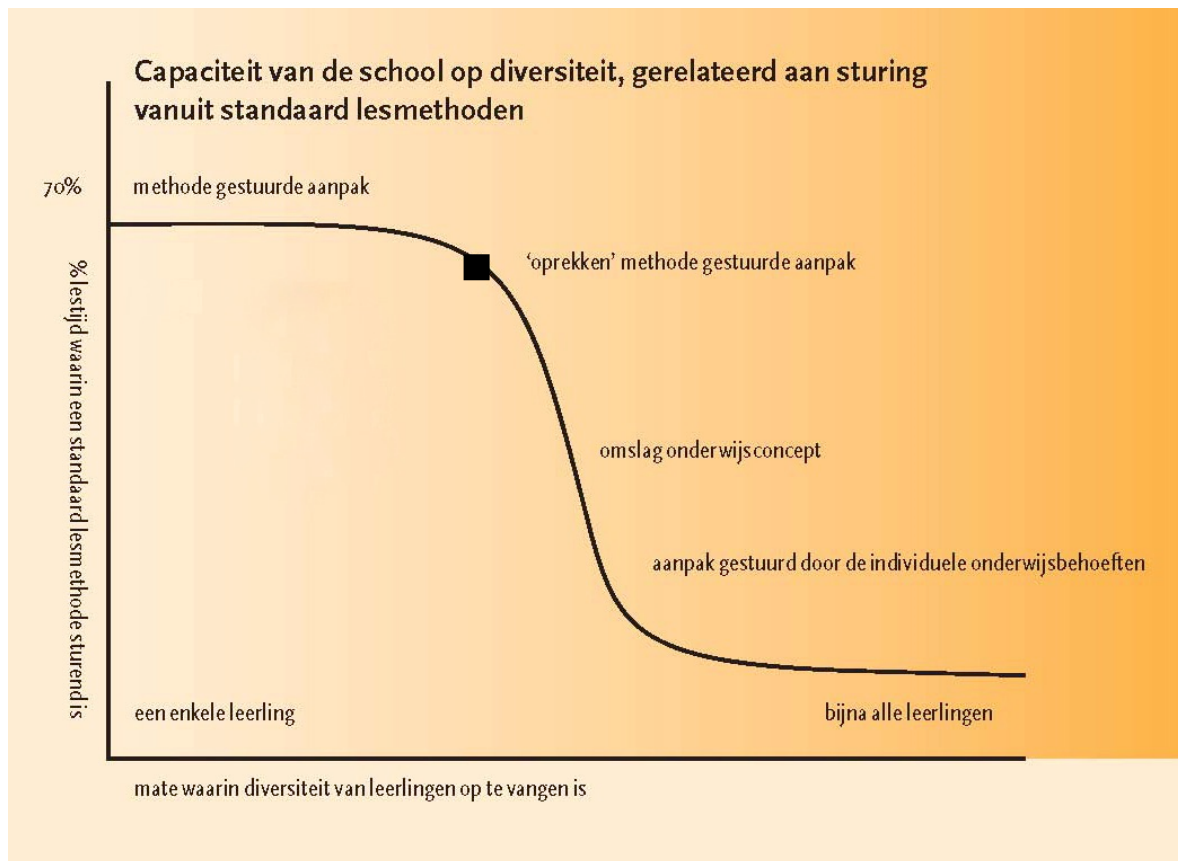
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

Berkeloo bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
 - ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- ☐ extra 'handen' in de klas, te weten: indien aangekruist toelichten
- ☐ onderwijsmaterialen
- ☐ de ruimtelijke omgeving
- ☐ specialistische expertise
- ☐ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een netwerkschool

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

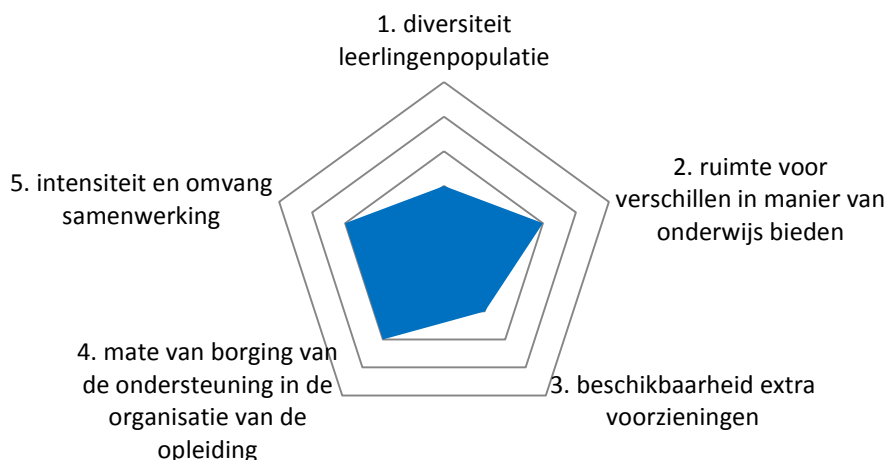
- ☐ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is Berkeloo te karakteriseren als een **netwerkschool**. Bij enkele domeinen wordt gesproken van netwerkschool plus, echter deze categorie is niet voorhanden. Vandaar dat Berkeloo in de categorie netwerkschool valt, gelet op de ontwikkeling die de school doormaakt komt zij steeds dichterbij de categorie smalle ondersteuningsschool.

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.

Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

De achtergrondkenmerken van de populatie is homogeen te noemen. De diversiteit in niveaus van leren is groot.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.

Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

De leraren hanteren veel coöperatieve werkvormen en de gekozen lesmethodiek is het IGDI-model. Er wordt frontaal klassikaal lesgegeven. Het onderwijs is methode- en leerkracht gestuurd waarbij het team steeds meer de leerlingen zelfstandig laten ontdekken en meer verantwoordelijkheid voor het eigen leerproces geven. Af en toe wordt er voorzichtig afgeweken van de methode. Op teamniveau is dit onderwerp van gesprek.

Gesprekken met leerlingen over het door hen gewenste onderwijsaanbod zijn in ontwikkeling.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De ingezette ontwikkeling is gericht op leerlingen zelfstandiger maken en minder afhankelijk van de leerkracht. Zelf verantwoordelijk zijn voor het leerproces. De leerlingen zijn gebaat bij het doorzetten van deze ontwikkeling.

3. *Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.*

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

In totaal heeft de school voor 482 leerlingen voor 5 dagen 'extra handen', waarvan 1 dag wordt ingevuld voor de plus-groep. In algemene zin is dit voor het leerlingenaantal niet veel. De plus-groep voorziet jk in een behoefte. De meeste extra ondersteuning van RT gebeurt buiten de groep.

Verder beschikt de school niet over veel extra voorzieningen, de extra voorzieningen die er zijn, zijn naar behoefte.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Gelet op de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van de populatie zijn de extra voorzieningen naar behoefte aanwezig. Of de extra ondersteuning meer in de eigen groep kan plaatsvinden waardoor inzet van RT wellicht effectiever en voor meer leerlingen mogelijk wordt, kan onderwerp van gesprek zijn om nog meer ondersteuning te kunnen bieden dan nu al gebeurt.

4. *Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.*

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

De ondersteuning is geborgd in het reguliere schoolbeleid, teamleden weten welke stappen zij moeten nemen en de intern begeleiders bewaken deze planmatigheid.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Niet van toepassing.

5. *Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.*

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De samenwerking met de andere scholen in het dorp is functioneel en marginaal. Voor tussentijdse instroom zijn en worden afspraken gemaakt.

Met de organisatie voor voor- en vroegschool (PSZ) zijn gesprekken gaande om te bekijken of er op de Berkeloo locatie een PSZ gestart kan worden. Inhoudelijke samenwerking, behalve de overdracht is nog niet aan de orde.

Samenwerking met diverse partners buiten het onderwijs zijn functioneel en naar behoefte. Om dit te realiseren wordt vaak een van de consultants van Plein 013 geraadpleegd of ingezet.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

Binnen de scholen in het dorp zou de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het onderwijs in Berkel - Enschoot vorm kunnen krijgen door bijvoorbeeld samen te besluiten dat geen kind voor onderwijs het dorp uithoeft.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Op Berkeloo werkt een betrokken en hardwerkend team dat bewust met haar vak en ondersteuning aan leerlingen werkt. Het coöperatief werken draagt bij aan het op-maat laten leren van kinderen. De leerlingen hebben baat bij het verder ontwikkelen van deze werkwijze.

Tijdens het teamgesprek bleek dat het team van mening is dat er steeds meer eisen aan het onderwijs worden gesteld. Niet alleen sociaal maatschappelijk maar ook qua niveau. Van de noodzaak hiervan is niet altijd duidelijk, hier aandacht voor hebben en het gesprek over aangaan, zowel binnen het team als met de ouders werkt wellicht verhelderend.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

- ☒ weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
- ☐ laag
- ☒ gemiddeld
- ☒ hoog
- ☐ matig
- ☐ sterk

Toelichting:

Het opleidingsniveau van de ouders is over het algemeen hoog tot gemiddeld, verder wordt aangegeven vaak beide ouders werken en de indruk bestaat dat het aantal echtscheidingen lijkt toe te nemen.

- *thuis taal:*

- ☒ weinig
- ☐ matig
- ☐ sterk

Toelichting:

De voertaal van de leerlingen is over het algemeen het Nederlands.

- *culturele achtergrond*

- ☒ weinig
- ☐ matig
- ☐ sterk

Toelichting:

Nederlandse cultuur

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

- ☐ weinig
- ☒ matig
- ☐ sterk

Toelichting:

De school is van mening de diversiteit in leren breed is, zowel naar de onderkant als naar de bovenkant. De leraren geven aan dat er toch redelijk veel leerlingen in aanpak 1 zitten en zelfs nog een aantal in de f-lijn (rekenrijk). Het behalen van voldoende tot goede resultaten gaat niet vanzelf en kost de nodige inspanning.

Op Berkeloo zijn twee plusgroepen voor iets minder dan 1 dagdeel per groep per week. Iedere plus groep heeft ongeveer 10 leerlingen.

- *leerstijlen*

☐	weinig
☐	matig
☒	sterk

Toelichting:

Doordat de school heeft ervaren dat er ook veel diversiteit in leerstijlen bij de leerlingen wordt ervaren wordt er veel gebruik gemaakt van coöperatieve werkvormen.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

Toelichting:

Gemiddeld genomen zit dit tegen de 20% aan, tenminste wanneer het gaat om leerlingen die verlengde instructie nodig hebben. Dit is per groep wisselend.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40 %)

Toelichting:

Gedragsproblematiek is geen specifiek aandachtspunt op Berkeloo. Het team besteedt ieder jaar na de zomervakantie veel aandacht aan groepsvorming en groepsdynamiek. Met name het bouwen aan een goede veilige vertrouwensrelatie staat hierin centraal.

Iedere week is in iedere groep, als afsluiting een sfeerrondje. Dit is een gezellige activiteit waarbij leerlingen en leraren kunnen zeggen wat ze op hun hart hebben, met name over het samenwerken en de omgang met elkaar.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒	☐	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☐	☒	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☐	☒	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☐	☒	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☐	☒	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☒	☐	☐	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☒	☐	☐	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☒	☐	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☐	☒	☐	evaluatie samen met leerlingen

Toelichting:

Bij 'leerstof bepaalt de leerweg' is niet gezegd dat dit altijd zo is. De leraren kijken naar de onderwijsbehoefte en passen hier de leerstof op aan, waarbij wel de methode gevolgd wordt, maar soms met eigen invulling of meer passend bij de leerstijl van de leerling.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☐ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Toelichting:

De leerlingen die door de RT-ers worden begeleid krijgen deze begeleiding vooral buiten de eigen groep.

Andere leerlingen waarvoor geen RT noodzakelijk is krijgen hun extra ondersteuning in de groep door de eigen leerkracht of door een stagiaire.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☒ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☐ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Toelichting:

Met name door het hanteren van coöperatie werkvormen en de keuze van de leraren welke didactische werkvorm het best bij bepaalde leerlingen past.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

Berkeloo werkt met het leerstofjaarklassensysteem, alleen groepen 1 en 2 zijn gecombineerd, verder zijn het allemaal enkelvoudige groepen. De school heeft 21 groepen en het gemiddelde leerlingenaantal per groep is net iets meer dan 24 leerlingen per groep. Er zijn 5 groepen 1/2, 2 groepen 3 en 2 groepen 5. Van de overige groepen zijn er 3.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 50%

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 90%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 90%

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 90%

Toelichting:

Met name de kennis van de kerndoelen en leerlijnen van het leerjaar na het eigen leerjaar is niet bij alle leraren aanwezig. Wel van het leerjaar vòòr het eigen leerjaar.

Er wordt veel aandacht besteed aan didactische en pedagogische vaardigheden. Ook door het sfeerrondje is er voldoende dialoog met de leerlingen. Hoewel in het onderwijsaanbod de methode leidend is wordt hierbinnen afgestemd op de ondersteuningsbehoefte van de individuele leerling.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☐ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☒ teamaanpak

Toelichting:

De totale ondersteuningsstructuur is een schoolaangelegenheid en is onderdeel van het reguliere schoolbeleid.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☒ niet of nauwelijks
- ☐ soms
- ☐ vaak

Toelichting:

In algemene zin is het zo dat school bepaalt, natuurlijk worden ouders geïnformeerd over het hoe en wat. Met name tijdens de informatieavonden aan het begin van het schooljaar.

Met ouders van leerlingen met een specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoefte wordt vaak samen opgetrokken om te bepalen wat de beste manier van werken is, hoe de ondersteuning moet worden ingevuld en of de resultaten naar tevredenheid zijn.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)?*

Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.

De teamexpertise is vooral gericht op de diversiteit, de didactische werkvormen en de groepsprocessen. Toegepast wordt het IGD-model en veel coöperatieve werkvormen. Verder is er veel ervaringsdeskundigheid op het gebied van groepsprocessen. Zoals al eerder genoemd wordt hier veel aandacht aan gegeven.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
 - **in** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

In de groepen is structureel geen extra begeleiding beschikbaar. Wel worden hiervoor, indien beschikbaar, PABO of MBO stagiaires ingezet.

- **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Toelichting:

4 dagen per week RT, verdeeld over de totale school.

Te gebruiken afkortingen voor functionarissen:

(Lkr. = leerkracht, Vlkr. = vakleerkracht, OA = onderwijsassistent, RT = remedial teacher, AB = ambulante begeleider, OU = ouder/verzorger, LIO = leerkracht in opleiding, ST = stagiaire)

<i>Groep</i>	<i>Functionaris(sen)</i>	<i>Aantal uren per week</i>	<i>Aantal betrokken lln.</i>
3-4-5-6	Vlkr. Handv,	9 uur en 45 min	206
3-4-5	Vlkr, Gym	2 uur en 15 min.	72
3 en 7	2 LIO	22 uur	50
8	1 LIO	11 uur tot dec 2015	23
1-2-3-4-5-6-7-8	Stagiaires(12)	62uur en 30 min.	186

Opmerkingen:

Vakleerkrachten zijn geen extra handen in de groep, maar functioneren zelfstandig.

LIO studenten functioneren grotendeels zelfstandig.

Met ingang van januari 2016 is er een leerkracht die voor 1 dag per week in de groepen 1/ 2 extra ondersteuning biedt in de groep.

2 remedial teachers werken ieder 2 dagen in de week met leerlingen buiten de groep.

1 hoogbegaafdheid specialist werkt 1 dag in de week met leerlingen buiten de groep (Plus Klas)

2 consulenten van Plein 013, voor 6 u. en 8 u.

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

x alternatieve methodes,

x gericht op zelfredzaamheid,

x anders.

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

x methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl Scoll;

x begrenzing van het gedrag,

x begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving),

x anders,

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen (zoals zitballen, 'sissel'-kussens voor hyperactieve kinderen, fysiotherapeutische materialen voor revaliderende kinderen, basis verpleegmaterialen voor langdurig zieke kinderen, MRT-materialen³ aangepast schrijfmateriaal, aangepast meubilair)

X Enkele van genoemde materialen zijn aanwezig.

Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

De school heeft diverse ruimtes (spreekkamers/kantoor)die gebruikt kunnen worden voor didactische begeleiding.

Er is een handvaardigheidslokaal dat ook voor dit vak gebruikt wordt, de vakleerkracht geeft handvaardigheid.

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

Niet van toepassing

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

Niet van toepassing

buitenruimten

Niet van toepassing.

³ MRT=motorische remedial teaching

- *Specialistische expertise op hbo/wo-niveau*

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
	x	visuele beperkingen
	x	auditive beperkingen
	x	spraak/taal belemmeringen
	x	cognitieve beperkingen
	x	motorische beperkingen
	x	beperkingen door langdurige ziekte
x		Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
x		ADHD
x		dyslexie
	x	overige psychiatrische aandoeningen
x		gedragsproblemen
	x	onderwijsachterstanden andere culturen
x		anders, nl. Hoogbegaafdheid

Toelichting:

Met betrekking tot auditieve beperkingen, spraak-taalbelemmeringen en onderwijsachterstanden andere culturen is ervaringsdeskundigheid aanwezig.

- *Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.*

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				x
Bureau Jeugdzorg		x		
GGD				x
GGZ		x		
MEE	x			
(Kinder)ziekenhuis	x			
Revalidatiekliniek	x			
Justitiële inrichting	x			
Gemeente, leerplicht			x	
Politie		x		
anders, nl. ...				

Toelichting:

Er zijn veel contacten met Humanitas, de organisatie van voor- en naschoolse opvang om te bepalen of er een PSZ in de Berkeloo kan worden opgestart.

Veel externe contacten mbt leerlingenondersteuning lopen in het begin vaak via de consulent van Plein 013. Dit werkt snel en is effectief.

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

Het eigenaarschap van de extra ondersteuning ligt bij de leraar. Deze is verantwoordelijk voor het welbevinden en de ontwikkeling van de leerlingen. Dit uiteraard is afstemming met IB en andere ondersteuners.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

De extra ondersteuning is ingebed in het reguliere schoolbeleid. De uren voor de extra ondersteuning zijn, behalve die voor RT, niet structureel.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

Berkeloo werkt met het Cito LVS in samenhang met Esis. In de onderbouw wordt voor SEO, Kijk gebruikt, de midden- en bovenbouw gebruikt Scoll.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

In het ondersteuningsplan is de planmatige aanpak verwoord, de uitvoering gebeurt zoals omschreven.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

De gebruikelijke protocollen, zoals dyslexie, medisch handelen en anti-pestbeleid zijn aanwezig en worden gehanteerd. Verder werkt de school met een stappenplan Hoogbegaafdheid en doet hiervoor soms een beroep op het steunpunt HB.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
 - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
 - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

Bij leerlingen met een 'normale' onderwijs- en ondersteuningsbehoefte stelt de school deze vast en bepaalt welke begeleiding hierbij hoort. Verder is de uitvoering aan de school en wordt met ouders de opbrengst geëvalueerd.

Voor leerlingen met een specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoefte doet de school bijna alles in samenspraak en afstemming met de ouders. De school gaat samen met de ouders op weg om te zoeken naar de begeleiding die voor hun kind het meest passend is.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

Naast Berkeloo zijn er nog twee scholen van hetzelfde bestuur in het voedingsgebied. Er is nog niet veel afstemming, behalve voor tussentijdse leerlingenaanmelding. Afspraken over leerlingenstromen zijn waarschijnlijk binnenkort aan de orde. Er vindt overleg plaats tussen de basisscholen en de peuterspeelzalen in het dorp.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Samenwerking met andere scholen binnen Plein 013 is nihil, uitgezonderd het IB-netwerk, dat is meer informatief dan samenwerkend.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

De samenwerking van de scholen binnen Tangent krijgt steeds meer vorm, via het DB ven het IB-netwerk. Dit is nog volop in ontwikkeling.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Berkeloo maakt naast de consultants niet zoveel gebruik van de centrale diensten. Echter wanneer er samenwerking nodig is verloopt dit naar tevredenheid.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

De samenwerking met de voor- en vroegschool is opgestart en staat nog aan het begin. Met VO wordt vooral op informatieniveau met elkaar contact gezocht.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

Deze samenwerking is vooral functioneel, d.w.z. wanneer nodig weet men elkaar te vinden. Ook deze contacten gaan vaak via de consultant.

Afsluitende opmerkingen:

Het team van basisschool Berkeloo is enthousiast en probeert haar leerlingen op maat te onderwijzen. In alle klassen zitten de leerlingen in groepen van 4 of meer en moet vaak met elkaar samengewerkt worden. De school is bewust bezig met de zelfstandigheid van de leerlingen te vergroten, zelf keuzes maken en aangeven wanneer je instructie nodig hebt en wanneer niet.

Enkele leerkrachten geven aan dat sommige groepen bewerkelijk zijn en dat zij wel eens het idee hebben tekort te schieten. Het gesprek of extra begeleiding van bv. RT in de groep kan plaatsvinden moet nog komen. Binnen de school wordt hier al wel over gedacht. Kortom, de school is volop in ontwikkeling.